

Nr 356.

Av fru **Rönn-Christiansson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 81, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 5 mars 1937 (nr 61) angående åtgärder för att förhindra frivilligas deltagande i inbördeskriget i Spanien m. m.

I proposition nr 81 föreslår Kungl. Maj:t att riksdagen måtte antaga förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 5 mars 1937 angående åtgärder för att förhindra frivilligas deltagande i inbördeskriget i Spanien.

Med tanke på vad som inträffat sedan nämnda lag antogs vid föregående års riksdag är det ganska överraskande, att Kungl. Maj:t föreslår förlängning av dess giltighetstid. Vid lagens tillkomst förutsattes denna vara ett oundvikligt led i det förslag till övervakning av Spaniens gränser, som då antagits av noninterventionskommittén. Såsom framgår av statsrådet Westmans uttalande till statsrådsprotokollet i saken har emellertid nämnda övervakning faktiskt upphört. Endast gränsen vid Gibraltar är föremål för särskild bevakning. Därigenom har också frivilligförbudet satts ur funktion, vilket för övrigt långt tidigare skett genom de fascistiska staternas flagranta överträdelser av noninterventionsöverkommelsen.

Till skäl för en förlängning av lagens giltighetstid åberopas ett av brittiska regeringen framlagt förslag till evakuering av de icke-spanska deltagarna i inbördeskriget. Detta förslag antogs den 4 november föregående år, men ännu har icke den minsta ansats försports, som tyder på ett förverkligande av förslaget. Ingen människa, vare sig i vårt eller andra länder, kan för övrigt på allvar förutsätta, att de fascistiska interventionsstaterna utan vidare skulle medverka till en evakuering av »frivilliga», som de själva sänt till Spanien för att fälla utslaget i inbördeskriget till fascismens förmån.

Excellensen Sandler uttalade vid behandlingen av lagförslaget under förra årets riksdag bl. a. följande:

»Även ifråga om det frivilligförbud, som nu föreslås till antagande av den svenska riksdagen, är det fråga om en extraordinär åtgärd, därom är regeringen lika medveten som någon i denna kammare kan vara, liksom att det går utöver vad som enligt svensk traditionell rättsåskådning har ansetts vara svenska medborgare tillåtet. Detta har inte hindrat regeringen att framlägga förslaget, men det har väl föranlett regeringen att icke framlägga det förrän den själv var övertygad om att det nu förelåge förutsättningar för ett allmänt genomförande av en sådan åtgärd.»

Av detta uttalande framgår att regeringen själv betraktade frivilligförbudet som en åtgärd, vilken gick utöver ramen för traditionell svensk rättsåskådning, men att den trots detta vidtagits därför, att regeringen var övertygad om att noninterventionsöverkommelsen skulle kunna förverkligas. Den

logiska följderna av denna inställning borde då vara, att, därest »förutsättningarna för ett allmänt genomförande» av denna extraordinära åtgärd icke längre visade sig vara för handen, lagen sattes ur kraft. Trots att hela världen konstaterat, att dessa förutsättningar på det mest cyniska sätt korsats av de fascistiska staternas ständigt ökade intervention, så har regeringen icke begagnat sig av sin fullmakt att upphäva lagen, utan föreslår tvärtom en förlängning av dess giltighetstid.

Lagen saknar allt stöd i det allmänna rättsmedvetandet. Varje rättänkande människa måste reagera mot att en lag, vars principer dagligen trampas under fötterna av de fascistiska staterna, skall kunna utnyttjas mot de svenska medborgare, som skyndar den lagliga spanska regeringen till hjälp i dess hårda kamp för freden och friheten, inte bara i Spanien, utan i hela världen.

Vi hemställa därför,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition i här behandlade fråga.

Stockholm i februari 1938.

Solveig Rönn-Christiansson.

H. Hagberg.

J. H. Brädefors.

Axel Nordström.
